

Prædiken af Morten Munch
5. s. e. påske / 10. maj 2015
Tekst: Joh 16,23b-28

EN ÅNDELIG REVOLUTION

I historien er der indtruffet forskellige politiske revolutioner; der har også været industrielle, kulturelle og mediemæssige revolutioner; der finder en grøn revolution sted i disse år – alt sammen udtryk for nogle grundlæggende forandringer.

I dagens tekst taler Jesus om en *åndelig* revolution, en grundlæggende forandring i gudsforholdet.

Hele Jesu afskedstale (hvor teksten er taget fra) går ud på at indvarsle en ny tid, hvor talsmanden, Helligånden, vil komme til jorden. I dagens tekst udfoldes den nye tid i relation til bøn og guds billede.

”Indtil nu...” har disciplene ikke bedt i Jesu navn, men der kommer en tid, hvor de skal gøre det. Det vil indebære en ny adgang til Gud som en far, en fornyet og fordybet gudsrelation med udgangspunkt i den åbenbaring om Gud Fader, Jesus har givet os.

Sammen med dette, og sammenflettet med det, kommer en tid, hvor Jesus ikke mere skal tale i billeder, men tale ligeud om Faderen – og her gentages det, at de til den tid skal bede i hans navn. De to ting er altså flettet ind i hinanden.

Det nye siges på to måder. Sagen er den samme. Begge dele handler om Faderen som det revolutionerende omdrejningspunkt, dels for *synet på* Gud, dels for *samtalen med* Gud i bøn, altså hele relationen til Gud i tanke, vilje og følelse.

Det nye indtræder gennem Jesu navn og ved en direkte tale udenom billeder. I forståelsen af det sidste kan Paulus måske lede os på vej, når han taler om Åndens abba-råb i hjertet.

Ånden bærer det faderbillede, Jesus brugte hele sit liv på at udlægge i ord og gerning, ind i menneskets hjerte, så det bliver til en kærlighedsrevolution.

Med andre ord indtræder det nye i menneskets forhold til Gud gennem Jesu *udlægning* af Faderen og Åndens *indlægning* af Faderen i menneskets hjerte og bevidsthed.

Bønnen til Faderen – i Jesu navn

Det nye er, at vi kan bede til Gud som en far, tænke på Gud som en far, relatere til Gud som en far – det er en gave der kommer til os i Jesu navn, dvs. gennem Jesu åbenbaring af Gud som en far.

Jesus brugte hele sit liv på at vise os, hvad der ligger i, at Gud er vores far. Han udlagde fader-billedet i sine lignelser om den tilgivende og barmhjertige far, der favner mennesket midt i dets fald.

Jesus kan som ingen anden bygge bro mellem Gud og menneske, fordi han – med tekstens ord - er udgået fra Faderen og er kommet til verden – og igen forlader verden og går til Faderen.

Dermed er ringen sluttet og jorden favnet; nærmest som en vielsesring der sammenknytter himmel og jord, Gud og menneske. Ringen har sin begyndelse hos Gud; han elskede os først. Og ringen fuldkommes hos Gud – men inden den fuldkommes og Jesus vender tilbage til sin himmelske far, går kærlighedens ring gennem ild og vand for os.

Jesus dør og opstår for at fjerne alt det, der hindrer fællesskabet med Gud og næsten: selvlivet og døden.

At bede i Jesu navn er ikke en trylleformular – det er ikke en formel til at fremtvinge bestemte resultater.

Bønnen i Jesu navn handler om at træde ind i Jesu relation til sin far; sådan som Jesus siger det et sted: Min far og jeres far.

At bede i Jesu navn er at træde ind i den evige dialog mellem Faderen, Sønnen og Ånden i den treenige Gud. Det er en samtale, der båret af gensidig hengivelse og har den anden som centrum, ikke sig selv.

Det kristne menneske og den kristne bøn har derfor ikke sit tyngdepunkt i sig selv, men i Gud og i næsten.

Bønnen i Jesu navn er en bøn gennem den korsfæstede. En del af bønnens proces er, at vi dør bort fra os selv og flytter tyngdepunktet hen til Gud og næsten – en livslang vandring ind i det evige livs dynamiske hemmelighed.

Synet på Faderen – i billeder og i direkte tale

Ligesom kristen bøn ikke handler om *egen* lykke og tilfredsstillelse, handler den heller ikke om at stille *Gud* tilfreds gennem religiøse pligthandlinger.

Bøn er at dele liv med den Skaber, der forud for enhver bøn og på eget initiativ har forligt verden med sig selv i Kristus og skabt en levende forbindelse, en banet vej.

Jesus kalder sig selv for både vejen og døren – til Gud Faders rige.

Han bruger forklarende billeder – som her: vejen og døren – billeder på den nye virkelighed, der med ham kommer til jord. Han fortæller historier; og hans liv er selv Guds historie iblandt os.

Vi vil til alle tider have brug for billeder, når vi tænker på og taler om Gud. Lignelserne er ikke et overstået kapitel. Fortolkning og analyse er også en del af den måde, vi fungerer på som rationelle væsener. En moden tro er en reflekteret tro.

Men tro er også - midt i alle tankeovervejelser og efterprøvninger - et tillidsforhold til Gud, hvor Gud tager bolig i os og indprenter sig selv på hjertet. Jesu ord og billeder om Gud Fader tolkes og virkeliggøres for hjertet ved Ånden.

Det er et forhold, som er blevet kaldt 'den anden naivitet'. Den *første* naivitet er at tro på noget, fordi *en anden* har sagt det: en ydre autoritet, en forælder, en lærer, en præst, en bog.

Den *anden* naivitet er at tro på noget, fordi man selv erkender det som selverfaret og meningsgivende sandhed.

Jesus siger i Johannes Evangeliet kap. 7: "Den, som vil gøre Guds vilje, skal erkende, om min lære er fra Gud, eller om jeg taler af mig selv" (v.17) – og senere i samme kapitel knytter han denne erfaring til Åndens virke: "Den, der tror på mig, skal det gå, som Skriften siger: 'Fra hans indre skal der rinde strømme af levende vand'" (v.38).

Jesus tager her endnu et billede til hjælp for at beskrive det nye i menneskets gudsforhold (billedet af en kilde med vand) – og han tager også traditionen til hjælp ved at citere Skriften, men der føjer sig noget mere til både billede og helligskrift: ved Ånden bliver billede og skriftord til erfaret virkelighed i hjertet.

Kristus taler om Gud i billeder, ikke mindst billedet af Gud som en far; og så kommer han selv til os ved Ånden, for at vi ikke skal være faderløse. Det gør han i ordet og sakramentet, i dåb og nadver, i menighedens fællesskab – og i bønnen i Jesu navn.

Glædens tid

Jesus taler om en ny tid, ligesom også Jeremias i læsningen fra alteret talte om en ny tid med fremtid og håb. Jesus taler om tiden på den anden side af hans død og opstandelse, kirkens og Åndens tid, hvor bøn og gudsbillede træder ind i en ny fase – og han kalder det en *glædens tid*, hvor disciplene skal forstå, at Faderen selv elsker dem.

Glædens tid er ikke en glæde på overfladen, bundet op på menneskelig succes. Glæden er knyttet til Gud Faders uforanderlige kærlighed til sine børn.

Nogle gange beder vi ud af *overskud* på liv. Her mærker vi glæden boble i taknemmelighed for alt det, vi har fået givet. I de situationer har den indre glæde let ved at finde vej til den synlige overflade. Vi er kropslige væsener, skabt til glædesytringer, taksigelse og lovsang.

Til andre tider beder vi ud af *underskud* – som et nøgent råb om hjælp. Også den bøn bærer håbet i sig som et håbets sprog i menneskelig håbløshed.

Det er noget af det, som Paulus sætter ord på, når han taler om Ånden, der kommer os til hjælp i bønnen. For hvordan vi skal bede, og hvad vi skal bede om, ved vi ikke. Men Ånden selv går i forbøn for os med udsigelige sukke (Rom 8,26) – og et andet sted: Gud har sendt sin søns Ånd i vore hjerter, og den råber: Abba, fader (Gal 4,4).

Åndens sukke bærer håbet i sig, fordi de peger på en fremtid og et håb. De peger hen mod glædens fuldkommengørelse i den endelige forløsning. Sukkene rummer hjertets dybeste længsler. De kaldes udsigelige, fordi de overstiger menneskelige ord og billeder og peger frem mod alle ords og billeders virkeliggørelse, når vi skal se Gud ansigt til ansigt.

Den nye adgang til Gud i Kristus er ikke afhængig af troslivets og følelsernes op- og nedture. Vejen og døren er ikke vores mentale tilstand i bønnen, vores evne til koncentration og fordybelse. Vejen og døren er Jesus Kristus selv, hans navn og gerning.

Faderen selv elsker os og møder os med åbne arme, som en far og mor møder sit barn. Det er den revolution, Jesus vil føre ind i hjerte og gudsforhold, med forgreninger ud i alle dele af vores tilværelse.

Amen.